

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁĘCZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

PRENUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 60, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od g. 8—10 wiecz. Reklamów nadesł. redakcja nie zwraca.

CENA

6 GROSZY

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz: peltowy jednoszpaltowy lub jego miejsce: Nadestane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrologi pokop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry omiającej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 5 rubli od 100 egzemplarzy.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICA PANNY MARYI Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Ugrupowania partyjne.

Zestawienie poniższe wskazuje ugrupowanie się w chwili obecnej polskich stronnictw narodowych politycznych, działających na terenie Królestwa Polskiego.

- a. Stronnictwo Polityki Realnej*
- b. Stronnictwo Demokratyczno-Narodowe*
- c. Zjednoczenie Narodowe*
- d. Stronnictwo Narodowe*
- e. Polska Partja Postępowa*

Centrum

- f. Zjednoczenie Postępowe*
- g. Grupa Pracy.

Lewica

- h. Liga Państwowości Polskiej.
- i. Stronnictwo Radykalno-Narodowe.
- j. Narodowy Związek Robotniczy**
- k. Narodowy Związek Chłopski.
- l. Związek Niepodległości**
- m. Związek Patriotów**
- n. Polskie Stronnictwo Ludowe**
- o. Polska Partja Socjalistyczna (prawica)**

Wszystkie wymienione wyżej stronnictwa, w myśl deklaracji dni ostatnich, stoją na gruncie niepodległości Polski.

Stronnictwa g — o zajmują front wyraźnie antyrosyjski i popierają mniej, lub więcej akcję w kierunku utworzenia regularnej armii polskiej i wzięcia udziału w walce z Rosją, jeszcze w czasie wojny obecnej.

Stronnictwa oznaczone jedną gwiazdką tworzą t. zw. „Koło międzypartyjne”.

Stronnictwa oznaczone dwiema gwiazdkami skupiają się w „Centralnym Komitecie Narodowym”.

Do tegoż Komitetu należy jeszcze grupa bezpartyjna.

Stronnictwa oznaczone literami b. c. h. k. n. — mają duże wpływy na prowincji.

Jak zaznaczono wyżej wymienione są tutaj stronnictwa tylko polskie polityczne narodowe.

Nie uwzględniono więc Socjalnej Demokracji P. P. S (lewicy) i różnych odłami socjalistów, którzy zajęliby miejsca na skrajnej lewicy, chrześcijańskiej demokracji i związków katolickich (prawica) oraz stronnictw żydowskich.

Dla ścisłości dodać należy że występujący w czasach ostatnich często „Klub państwowców polskich” jest organizacją ponadpartyjną, terenem na którym mogą się scierać obozy niepodległościowe.

„Warunki pokoju”.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung”, pod nagłówkiem „O co walczymy”, pisze między innymi „National Review” zamieścił elaborat, trak-

tujący o warunkach pokojowych ze stanowiska Anglii. Głosi on: „Co do ukarania Niemiec, to Hunnom tym narzucimy wolę naszą, dyktując warunki książętom ich, dyplomatom i żołnierzom, których słowo jest bezwartościowe. Wspaniałomyślność nie byłaby na miejscu wobec tak butnego i nikczemnego narodu, jak Prusacy. „Germania delenda est” oto słowo, które powinno być wytyczną przy warunkach pokojowych. Kolonie niemieckie rozdzielone zostaną między mocarstwa, które je zdobyły. Belgja musi zostać odbudowaną. Akwizgram i okolica muszą zostać wcielone do Belgji, tak samo Luksemburg. Kontrybucji muszą Niemcy zapłacić Belgji 100 mil. funtów (2 miljardy mk.), jako karę za zerwanie traktatu, dalsze 500 mil. za wyrządzone szkody. Odpowiednie odszkodowanie muszą oczywiście Niemcy zapłacić Anglii, Francji i Rosji. Alzacja i Lotaryngja wrócą do Francji, oprócz tego dolna rzeka Saar z Trewirem i okolica. Gała Polska pruska wcielona zostanie do Królestwa Polskiego, a więc Prowincja poznańska i część Prus Królewskich. Na stąpi korektura granicy na koszt Prus Książęcych. Niemcy winny wydać całą swą flotę, także statki handlowe jako kompensatę za statki zatopione. Siła zbrojna lądowa Niemiec zostanie rozbrojona do tego stopnia, że Niemcy nie zdołają wystawić większej armii niż półmilionowej. Gdyby nie zadowolono się umiędzynarodowieniem Kanału Kilońskiego (Cesarza Wilhelma), wchodziłoby w rachubę przejściowe zajęcie Kilonii przez wojska międzynarodowe. Ukaranie Niemiec za ich nieuczynny up. na pannie Cavell i kapitanie Fryatt nastąpi najodpowiedniej przez zapalenie kilku nowoczesnych pałaców niemieckich i budynków sztabu generalnego w Berlinie. Wchodziłoby także w rachubę zniszczenie mostu koleńskiego przez Ren lub Kanału kilońskiego. Większe części Niemiec szczególnie obwody przemysłowe, należy trzymać tak długo, aż wszystkie zobowiązania zostaną spełnione. Trzeba rozważyć, czy należy Cesarstwo Niemieckie podzielić na poszczególne części

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung” pisze w sprawie tej między innymi: „Nawet oko najbardziej zaślepienego człowieka” z wynurzeń tych przekona się, o co walczyć musimy aż do ostateczności. Kto nie pojmuje jeszcze, że walka nasza jest wojną obronną, do której wyniku zwycięskiego przyczynić się winien w równej mierze i wielki i mały i biedny i bogaty, ten nie zasługuje na zaszczytne miano Niemca. Nawet najskromniejszy nie może unikać przeświadczenia, że ceną tej walki może być tylko pokój, który zaślepieniej nienawiści odbierze ostatnią nadzieję zagrożenia kiedykolwiek przyszłych Niemiec, podobnie jak Niemiec teraźniejszych.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 25 września:

Wschodni plac boju.

Front wojsk generała marszałka polnego, ks. Leopolda Bawarskiego.

Odbite przez nas natychmiastowym kontratakami 22-go września stanowiska pod Monojowem zostały utrzymane, mimo ponownych silnych ataków Rosjan.

Front generała jazdy Arcyksięcia Karola:

Między Żłotą Lipą a Narajówką nacierałi Rosjanie bezskutecznie na stanowiska wojsk tureckich. Oddziały, które przedarły się, zostały odrzucone kontratakami, przyczem wzięto 142 jeńców. W odcinku Łodowy, w Karpatach, ataki rosyjskie odpierano za każdym razem.

Zachodni plac boju.

Front wojsk nast. tronu Bawarskiego, ks. Ruprechta.

Gwałtowna walka artyleryjska między Ancre i Sommą trwa. Częściowe natarcia nieprzyjaciela na odcinek Combles — Rancourt i pod Buchavesnes nie miały powodzenia.

Front Niemieckiego Następcy tronu.

23 września odparto słabe ataki u fortu Thiaumont, wczoraj zaś — silne natarcia Francuzów granatami ręcznymi na północny-zachód od Souville. W licznych walkach dnia wczorajszego zestrzeliliśmy 9 samolotów; nasze działa obronne zmusiły do opuszczenia się czterech lotników nieprzyjacielskich. Od bomb, rzuconych przez nieprzyjaciela na Lens, 6 mieszkańców straciło życie, zaś 29 poniosło ciężkie rany. Wskutek ataku na Essen padło ofiarą jedno dziecko, inne poniosły obratienia. Straty są nieznaczne.

Siedmiogrodzki teren walk.

Załamały się natarcia rosyjskie między Szurdukiem a przełęczą Wulkan.

Balkański plac boju.

Front generała marszałka polnego v. Mackensena.

Wojska sprzymierzone prowadziły pełne powodzenia walki na południe od Kobabina-Kopraisa.

Front Macedoński.

Pod Floryną odbywały się drobne potyczki. Odparto powstarzane silne ataki serbskie na Kajamakalan. Nad Strumą, posuwające się szerokim frontem oddziały angielskie zostały odrzucone.

Nie wydarzyło się nic ważnego.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Bombardowanie Londynu.

BERLIN, 25 | 9. (B.W.) Urzędowo donoszą:

W nocy na 24 września kilka eskadr sterowców marynarki obrzuciło obficie bombami Londyn i miejaco-

wości ważne ze względów militarnych nad zatoką Humbert, oraz w hrabstwach centralnych, wśród nich w Nottingham i Sheffield. Skutki wszędzie można było zaobserwować po wielkich pożarach, które były widoczne jeszcze długo po odlocie. Podczas wycieczki przed przekroczeniem wybrzeża angielskiego statki powietrzne były ostrzeliwane przez samoloty strażnicze, a podczas samego ataku zostały wzięte przez liczne baterie ochronne pod niezwykle silny ogień pocisków pionących i przy pomocy dobrze wymierzonych salw zmusiły do milczenia niektóre z baterii. Dwa statki powietrzne padły nad Londynem ofiarą nieprzyjacielskiego ognia ochronnego, wszystkie pozostałe powróciły bez szwanku.

Szef Sztabu Admiralicji Marynarki.

Komunikat austriacki.

WIEDEN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 25 września:

Wschodni plac boju.

Front przeciwko Rumunji.

Między wązozami Sturduk i Vulkan odparto natarcia rumuńskie.

Na froncie Siedmiogrodu panowała energiczna akcja bojowa.

Front wojsk gen. kawalerji Arcyksięcia Karola.

Na północ i wschód od Kirlibaby stoczono większe walki.

Na terytorjum Ludowej Rosjanie ponownie atakowali daremnie.

Na północny-wschód od Lipnicy Dolnej nieprzyjacieli ruszyli na stanowiska wojsk tureckich. Został on wszędzie odparty, w jednym z odcinków przy pomocy kontrataków.

Front wojsk gen.-feldmarszałka ks. Leopolda Bawarskiego.

Rosjanie wczorajszego wieczoru usiłowali ponownie przedrzeć się na północ od Terelpnicy. Usiłowania ich pozostały bezowocnymi. Ponieśli oni ciężkie straty.

Włoski plac boju.

Akcja ogniowa nieprzyjaciela na froncie wybrzeża ożywiła się po południu w poszczególnych odcinkach.

Nocą sterowiec przeleciał nad naszymi linjami i rzucił w okolicy Comen kilka bomb, nie wyrządzając szkód.

Na froncie Alp Fassańskich dwa bataljony strzelców alpejskich pod osłoną ciemności zaatakowały odcinek Tardinal—Cima—Busa Alta, który podczas dnia gwałtownie ostrzeliwała artylerja nieprzyjacielska.

Wojska nieprzyjacielskie usiłowały również ruszyć na Forcella di Colosa. Do niewoli dostało się tutaj 52 strzelców alpejskich, w tej liczbie 1 oficer.

Na Monte Cimone znajduje się jeszcze żyjący Włosi, zaszypani w kryjówkach. 24 z pośród nich zdołało się uwolnić o własnych siłach i podało się, inni wolałi o pomoc, której nie można było im udzielić dotychczas z powodu ognia artylerji nieprzyjacielskiej, a która uzależniona jest od przyjęcia zaofiarowanego nieprzyjacielowi ze względów ludzkości zawieszona broni.

Front bałkański:

Na froncie wojsk c. i k. nie wydarzyło się nic ważnego.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler

Feldmarszałek-porucznik.

Komunikat bułgarski.

SOFIA. Sztab generalny donosi 24 września:

Front zachodni.

Pod Floriną sytuacja nie ulega zmianie.

Wczoraj 23 września, nieprzyjacieli po długim przygotowaniu przy pomocy ognia artylerji i piechoty, oraz po wyrzuceniu bomb wykonał atak na wzgórze Kajmakalan. Oddziały nieprzyjacielskie ruszyły naprzód i zaatakowały kolejno prawe skrzydło, następnie lewe, a wreszcie centrum stanowiska naszego. Obrońcy niezachwianie dopuścili nieprzyjaciela na odległość 50 do 60 kroków. Następnie odparli go przy pomocy gwałtownego ognia karabinowego i karabinów maszynowych, zadając mu wielkie straty.

Komunikat rosyjski.

Urzędowo donoszą, d. 23 września.

Front zachodni.

22-go września rano nieprzyjacieli wykonał na południowy zachód od jeziora Narocz atak gazowy, który trwał około dwóch godzin. W przerwach między chmurami gazów usiłował on przejść do ataku, za każdym razem był jednak odrzucony do swych rowów przy pomocy ognia karabinów maszynowych, artylerjijskiego i karabinowego.

W okolicy wsi Darewo i Labuza na południowy wschód od Baranowic nieprzyjacieli również wyrzucał chmury gazów.

Na morzu Czarnem: Torpedowce nasze zburzyły w forcie Eregli trzy parowce, oraz kilka żaglowców należących do wrogich.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 24 września:

Na północ od Somme w ciągu nocy czynna była artylerja francuska. Niemcy słabo odpowiadali.

Akcja samolotów niemieckich była wczoraj nadzwyczaj ożywiona. Stoczono kilka walk w powietrzu. Francuzi odnieśli wielki sukces.

Prócz dość gwałtownego ognia działowego na południe od Somme, oraz w odcinkach Thiaumont i Fleury (na prawym brzegu Mozy) na całym froncie nie wydarzyło się nic szczególnego.

Komunikat angielski.

Główna kwatera donosi dnia 24-go września:

Na południe od Ancres podczas nocy po obu stronach toczyła się rozległa akcja artylerjijska.

Na zachód od Neuville—St. Voast wojska nasze wtargnęły do rowów nieprzyjacielskich i wzięły jeńców.

Komunikat rumuński.

BUKARESZT. (B. W.) Urzędowo donoszą 24 września:

Na północnym i północno-zachodnim froncie atak nasz na zachód i na południowy zachód od Dorna Watry uczynił pewne postępy.

Wojska nasze posunęły się również naprzód w górach Kaliman.

Na pozostałym froncie toczą się utarczki oddziałów wywiadowczych.

Front południowy.

W Dobrudży trwa kanonada.

Zamach na pociąg oficerski.

STOKHOLM, 25 | 9. W pobliżu jednego z miast nad Dunajem żołnierze rumuńscy zniechęceni do wojny dokonali okrutnego zamachu. Przy pomocy bomby dynamitowej wysadzono w powietrże pociąg wypełniony oficerami, zdążający przez Kronszadt na front transylwański. Z pośród jadących 400 oficerów nie odniosło ran zaledwie 7, ponieważ, gdy wybuch zburzył pierwszy wagon, cały pociąg wyleciał do góry i wyso-

kim łukiem spadł w bok do toru kolejowego.

Podłożona bomba jest pochodzenia rumuńskiego.

Silne podejrzenie o dokonanie tego czynu pada na drugi pułk artylerji, stojący w Jassach.

Bombardowanie Carskiego Siola.

STOKHOLM, 25 | 9. Według doniesień depesz pism rosyjskich z Petersburga do Stokholmu, 15 b. m. wykonali lotnicy niemieccy napad na Carskie Siolo.

Rzucili oni 50 bomb przy czem zbito 3 osoby.

Państwo salonickie.

BERNO, 25 | 9. Korespondenci saloniccy wielkich pism medjołańskich po raz pierwszy zaznaczają możliwość utworzenia oddzielnego państwa salonicznego.

Atak lotniczy na Essen.

ESSEN, 25 | 9. Dowództwo generalne w Monasteru komunikuje: W niedzielę o godz. 3-ej po południu na jednym z przedmieść Essenu pojawiło się kilka samolotów nieprzyjacielskich. W ciągu kilku minut na centrum miasta rzucono wiele drobnych bomb, z których większość nie wyrządziła szkód żadnych. Pożar nie wybuchł nigdzie. Natomiast jedna z bomb raniła kilkoro bawiących się dzieci. Samoloty, rzuciwszy ze znacznej wysokości bomby, zniknęły za chwilę w chmurach.

Sarrail pozostaje.

LUGANO, 25 | 9. Według doniesienia „Secolo“ z Paryża, Sarrail pozostaje na stanowisku głównodowodzącego wojskami koalicji w Salonikach ponieważ wykazał swe doświadczenie w sprawach wojskowych i cieszy się zaufaniem wszystkich sprzymierzeńców.

Trzecia kampanja zimowa.

PETERSBURG, 25 | 9. „Nowoje Wremia“ omawia kwestję trzeciej kampanji zimowej. Jest ona zdaniem tego pisma nieuniknioną.

Siła odporna nieprzyjaciela nie została jeszcze tak złamana, aby pokój był bliskim. Pokój taki, który dla Rosji i jej sprzymierzeńców może zakończyć obecną wojnę.

Lud rosyjski wie, o jak wysoką cenę się walczy i weźmie na siebie dalszy ciężar wojny, dźwigając go z takim samym poddaniem, jak dotychczas.

ANI Rosja ani sprzymierzeńcy jej nie zmienili niczego w zamiarze postanowienia prowadzenia wojny aż do zupełnego powalenia wroga. Przedewszystkiem Niemcy muszą być zupełnie zdruzgotane, gdyż koalicja chce pokój dyktować, nie zaś targować się o jego warunki.

Rewolucja w Grecji.

GENEWA, 25 | 9. Paryski „Matin“ dowiaduje się z Aten: Miasto Kozani w Macedonii greckiej, na polowie drogi między Lariną i Floryną przyłączyło się do rewolucji. Władze greckie usunęto.

Pełzanie pułk. Sikorskiego szefa D. W.

PIOTRKÓW 24 | 9. Z inicjatywy obywatelstwa piotrkowskiego odbyła się tutaj po raz pierwszy uroczysta część pułk. Sikorskiego, Szefa Departamentu Wojskowego N. K. N., który opuszcza Piotrków, celem objęcia komendy III pułku II brygady Leg. Pol. zamiast, znajdującego się w niewoli pułk. Minkiewicza.

Na uroczystym przyjęciu, w którym wzięli udział zarówno reprezentanci inteligencji miejscowej jak i okolicznego ziemiaństwa, serdecznie żegnali pułkownika.

pułk. Sikorski, obejmując kominde III pułku II brygady Leg. Pol., zatrzymuje szefostwo Departamentu Wojskowego, zlecając jego kierownictwo swemu zastępcy.

Z Lublina.

Za rosyjskie wyzidy.

W Lublinie wytoczono procesy za nieusunięcie napisów rosyjskich 28 właścicielom domów i 63 właścicielom sklepów.

Z Sosnowca.

Samopomoc.

Rada Opiekuńcza w gminie Targoszyce (pow. Będziński) złożona z włościan pod przewodnictwem miejscowego proboszcza wprowadziła w życie opodatkowanie z morgi na rzecz Kady miejscowej. Przyjęty przez R. O. gminy Targoszyce kierunek w wyznaczeniu źródeł dochodu niewątpliwie znajdzie naśladowictwo w innych Radach Opiekuńczych.

Z Warszawy.

Opuszczone domy.

W mieście znajduje się wiele nieruchomości opuszczonych przez właścicieli, którzy ewakuowali się do browolnie, lub przymusowo do Rosji. Domy takie znajdują się bez dozoru, wobec czego do magistratu wystąpiono z propozycją oddania opuszczonych przez gospodarzy domów pod dozór miejski.

KRONIKA

Z Jasnej Góry.

Jak się dowiadujemy O. Wincenty Olszewski wiceprzeor klasztoru powrócił w tych dniach z Krakowa.

Ciągnięcie loterii krajowej.

Urząd loteryjny Rady Głównej Op. podaje do wiadomości, że ciągnięcie loterii rozpocznie się w d. 2 paźdź. b. roku.

W tym celu rozpoczęto już odpowiednio przygotowania w wielkiej sali warszawskiego Stow. Handlowców, gdzie odbywać się będzie publiczne ciągnięcie.

Stypendja im. Henryka Sienkiewicza.

Na początku lipca b. r. przy Tow. Op. Szkolnej zawiązało się z inicjatywą pp. Haliny Płodowskiej i Janiny Karpińskiej Koło pomocy dla maturzystów gimnazjum tegoż Towarzystwa.

Zarząd tymczasowy Koła stanowią: Ks. kan. M. Fulman (przewodniczący), p. M. Biegańska (sekretarka), p. Jan Męźniński (skarbnik) oraz członkowie: pp. Cygańska, Karpińska, Krakowiecka, Płodowska, Pruska, Wehrowa, Zawadzina i pp. Cholewicki, Kontkiewicz.

Wobec niezwykłych i trudnych warunków, w jakich obecnie żyjemy, Koło postanowiło zebrać potrzebny fundusz i umożliwić studja uniwersyteckie przynajmniej jednemu z niezamożnych, a zasługujących ze wszelkich miar na pomoc i poparcie maturzystów w gmin. T.O.S.

Energicznie podjęte w tym celu zabiegi kwestarskie członków Koła przyjęte były naogół życzliwie i dąży nadspodziewanie pomysłowi winik, zebrano bowiem przez dwa miesiące wakacyjne rb. 921,25 i mk. 42,50.

Sumę tę umieszczono w Banku Handlowym i rozporządzono nią w sposób następujący: utworzono na b. rok szkolny 1916/17 dwa stypendja, po 400 rb. każde, dla dwóch maturzystów gimn. T. O. S., resztę zaś pozostawiono jako związek funduszu

zapomogowego na przyszły rok szkolny 1917/18.

Stypendja, nazwane imieniem Henryka Sienkiewicza dla uczczenia 70 rocznicy urodzin wielkiego pisarza, udzielane są w formie zapomogi, zwrotnej po ukończeniu studjów i nakładają na maturzystów pewne zobowiązania naukowe.

Zdając publicznie sprawę z przebiegu dotychczasowej swej działalności, Koło pomocy dla maturzystów gimn. T. O. S. składa gorące podziękowanie wszystkim ofiarodawcom za poparcie swych zamierzeń i poleca nadal sprawę niezamożnych maturzystów Ich sercu i pamięci. Ofiary chcący najdrobniejsze na rzecz Koła przyjmowane są przez p. J. Męźnińskiego, skarbnika Koła, oraz w Redakcjach pism miejscowych.

Wystawa Pracy Kobiet.

Jak się dowiadujemy, Komitet organizacyjny „Wystawy Pracy Kobiet” dokłada wszelkich starań, aby zapatrzeć ją w szereg ciekawych eksponatów. Obecnie Komitet porozumiewa się z „Światłią” w Warszawie, w sprawie uzyskania na wystawę modeli kobiecych strojów polskich w zastosowaniu do czasów dzisiejszych.

Dotychczas wpłynęła już znaczna ilość deklaracji i wystawa zapowiada się nader ciekawie. Niezależnie od tego Komitet przygotowuje w lokalu wystawy różne atrakcje, które odbywać się będą przez czas jej trwania **Z Koła pracujących nad rozwojem Przemysłu i Handlu.**

Wobec tego, że dotychczasowy kierownik muzyczny Drużyny śpiewaczych Koła p. Boglewski opuszcza Częstochowę; stanowisko kierownika chórow objął znany w naszym mieście dyrygent p. Edward Mąkosza.

Nadzycia na chlebie.

Pisaliśmy w nr. 213 naszego pisma z dnia 20 b. m. o niepełnej jakoby wadze bochenków, wychodzących z piekarni przy ul. Stradomskiej nr. 28. Okazuje się, że chleb, pieczony w formach po 5 bochenków, zawiera właściwą wagę funtów 16 i ćwierć, czyli przeciętnie po 3 i ćwierć funta, co sprawdza specjalny kontroler p. Baron, delegowany przez Miejską Deputację Żywnościową. Przy odmierzaniu jednak bochenka od bochenka często się zdarza, iż jeden bochenek wyrwie część z drugiego. Wówczas w jednym bochenku pieco brakuje, w drugim jest więcej, lecz oczywiście nikt niedługo nie reklamuje, mając pretensję jedynie o brak wagi.

I słusznie. Bowiem chleb winien być wszędzie sprzedawany tylko na wagę, nie na bochenki i w razie, jeżeli bochenek nie ma pełnej wagi, sprzedawca winien dokrajać. Cóż bowiem winien piekarz, jeśli sprzedaje

do sklepiu kilkadziesiąt bochenków razem wazykuch tyle, ile powinny, że jeden nabywca otrzyma o kilka łutów chleba więcej kosztem innego. Powtarzamy więc, że wszelki chleb we wszystkich bez wyjątku miejscach zbytu, powinien być sprzedawany wyłącznie na wagę, jak bułka.

Rzadki okaz.

W oknie kantoru administracji naszego „Gońca” wystawiliśmy bardzo rzadki okaz, dostarczony nam przez adw. przys. p. Stanisława Rumaszewicza — mianowicie gałązkę cisu (taxus baccata) przywiezioną z lasu pod wsią Łepki w gm. Węglowice.

Niesłychanie rzadki ten okaz naszych drzew iglastych, był w lasach dawnej Polski dość pospolity, lecz obecnie spotykamy u nas cisy bardzo rzadko, częściej w Europie południowej, w okolicach górzystych. Cis dochodzi wysokości 15 metrów i żyje do 500 lat, rosnąc bardzo wolno.

Drewno jego czerwone, jest bardzo trwałe, a sok z kory i liści i ich odwar jest odurzający, nawet trujący, mięsisty jednak owoc, smaku słodkiego, jest nieszkodliwy. W starożytności cis był drzewem zmarłych, a gałązki jego używane były przy obrzędach religijnych.

O paszporty rodzinne.

Proszeni jesteśmy o nadmienienie, że w sobotę 30 b. m. upływa termin wykupywania paszportów rodzinnych w komisariatach policyjnych. Od 1-go października paszporty te będą złożone w biurze powiatu i tam, za podwójną opłatą wraz z karą będzie je można otrzymać.

Ujęcie złodzieja.

Do niedawna śmętna plaga właścicieli pólek podmiejskich były kradzieże kartofli dokonywane w nocy. Zapobiegły temu patrol policyjny kradzące w miejscowościach, gdzie cudze zagony mogły się stać łupem złodziei.

Ostatnio wobec dojrzenia kapusty, różni rabusie operują na polach, jednak i tutaj natrafiają na policję, która bacznie obserwuje w nocy wszystkie działki miasta i ostatnio ujęła znów na kradzieży kapusty przy ul. Jasnej Józef Liberka.

Nowy kabaret w Częstochowie.

W piątek 29 września w letnim teatrze „Apollo” rozpoczyna szereg wieczorów kabaret artystyczny, złożony z urozmaiconych produkcji wokalnych, deklamacyjnych i tanecznych. W liczbie 15-tu uczestników programu znajdujemy nazwiska znane w Częstochowie (p. Kraszewska-ceniona „śpiewaczka”), jak i obce (pp. Sarnecka, Zieliński, Michałowski itd.) między nimi pierwszorzędne siły kabaretowe warszawskie.

Probójcie szczęścia

Największą wygraną bo

1000

rubli wygrał na I loterii

Częstoch. na Doradnia pomoc

pan W. Fl. z Częst.

chowy w kolekcje naszego pisma

Największa wygrana 150,000 Marek.

Kupujcie więc i teraz

Losy

na loterję Dobroczynną Główną Rady Opiekuńczej w Administracji

„Gońca Częstochowskiego” ul. Panny Maryi 38.

Przyjmujcie się zapisy i na udziały do kilku losów.

Komisja ulgowej realizacji podatku skarbowego.

Komisja ulgowej realizacji podatku skarbowego zawiadamia wszystkich właścicieli domów i placów w m. Częstochowie z przedmieściami, że na zasadzie umowy już zawartej z władzami okupacyjnymi podatek skarbowy wniesiony być winien przez komisję do kasy powiatu w 8-ch ratach, z których pierwsza wypada już dnia 15-go października b. roku.

Układ obejmuje nie tylko rok 1915, za który 10 proc. zaliczkę Komisja przyjmowała, ale również rok 1914 — za który podatek do kasy Komisji wniesienia jeszcze nie żądano.

Zważywszy, że płatność pierwszej raty wypada 15 października—Komisja ma możność, poprzednio ustanowiony ostatni termin 25 b. m. dla wniosków 10 proc. przedłużyć do 10 października.

Jednocześnie zawiadamia się wszystkich tych, którzy podatku za rok 1914 do kasy powiatu jeszcze nie uiszcili, że obecnie obowiązani są 10 proc. należności za rok 1914 wnieść do kasy Komisji również do 10 października.

Kto nie wniósł jeszcze nic za rok 1914 i 1915—ten z należności każdego roku po 10 proc. wnieść winien do kasy Komisji bezwzględnie. Dopiero po wniesieniu przez każdego właściciela 10 proc. należności tak za rok 1914 jak i 1915—Komisja będzie w możności zająć się wysokością ulg, które przyznane zostaną każdemu z właścicieli poszczególnie.

Nie wniesienie we wskazanym terminie, t. j. do 10 października 10 proc. wniosków, pozbawi opieszalech właścicieli tych ulg, jakie mu przyznane zostaną w wysokości 15 proc. od całej należności.

Po raz pierwszy właściciele nieruchomości, mają możność samodzielnie przez swych współobywateli z wyboru, zająć się ściąganiem i rozdziałem podatku — trzeba abyśmy przy tej sposobności wykazali pełną dojrzałość społeczną, w spełnianiu obowiązków obywatelskich. Trzeba, abyśmy karnie i bez użycia przymusu — którym Komisja będzie miała prawo posługiwać się — pospieszyli sami i dobrowolnie do kasy—trzeba, abyśmy dali świadectwo ugodności nie tylko w organizowaniu się, ale

zgodnego osiagania wspólnych celów —

Trzeba wreszcie aby każdy czując się częścią całości, zachęcał, w potrzebie objaśniał, a nawet dopomógł swego sąsiada, znajomego i każdego właściciela — czy spełnił wszystko co przez Komisję jest wyżej zażądane.

Ostatni ten punkt, Komisja usilnie prosi wzięść gorąco do serca—są bowiem ciągle jeszcze tacy, którzy o prowadzącej się robocie podatkowej komisji nie wiedzą, albo wiedzą niedokładnie.

Adres Komisji: Panny Marji № 55 w biurze Tow. Kredytowego Miejskiego.

Godziny kasowe od g. 9 rano do 1 po poł.

Komisja ulgowej realizacji podatku skarbowego

Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.

Program od niedzieli 24-go do środy 27-go Września 1916 roku. (włącznie)
Dziś jeden z najpiękniejszych obrazów obecnego sezonu!

„BRUTAL”

Dramat w 5-ciu częściach z życia rosyjskich katorżników
z **Helly Ridon** w roli głównej.

BRZEGI I WODOSPADY TOSMANJI (Zdjęcie o natury)

Nowości NA SCENIE: Nowości

Gruba partja

Pełna śmiechu komedia w 1-ym akcie
D-ra S. Friedberga.

WALC KLASYCZNY

odtańczy p-na **Michalina Kamińska.**

SZCZEGÓŁY W PROGRAMACH — CENY MIEJSC ZWYKŁE.

Teatr „ODEON”

Program od wtorku 26 Września 1916 r. do poniedziałku 2 Października 1916 r.
Dziś półtorej godziny prawdziwego humoru!

JEGO SŁABA STRONA

Znakomita komedia w 3-ech częściach, w wykonaniu najwybitniejszych artystów zagranicznych, z udziałem premjowanej piękności **Manny Ziener.**

Jaś i Małgosia (Dramat w 1-ym akcie.)

Kronika wojenna (Aktualne zdjęcia z placu bój.)

Tamandna (Naukowy w kolorach.)

Ramoty i Ramotki (Humorystyczny.)

Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

Teatr „APOLLO”

Od piątku dnia 29-go Września 1916 roku.

Występy warszawskiego teatru artystycznego

St. KORT (koncertmistrz Warszawskiej Filharmonji)
MICHAŁOWSKI (komik i Satyr)
FRANCISZKA PELCERÓWNA (artystka warszawskiej opery)
ZIELIŃSCY (artyści baletu warszawskiego)
KRASZEWSKA (śpiewaczka warszawskiej operetki)
ROMANÓWNA (śpiewaczka ludowa warszawskich teatrów)
SARNECKA (artystka warszawskich teatrów)
PILARSKI (Conferencier) artysta Lwowskiego teatru.

Nad program: **OBRAZY KINEMATOGRAFICZNE** Przy fort. Wolkowicz

Początek przedstawień codziennie o godzinie 6 wieczorem w niedziele i święta o g. 3 po poł.

Ceny miejsc od 40 kop. do 1 Rb. — | — Szczegóły w programach i afiszach.

Zarząd Kursów Handlowych przy Stowarzyszeniu Pracowników Handlowych i Przemysłowych m. Częstochowy

zawiadamia, że lekcyjne na powyższych kursach rozpoczynają się 20 b. m. Zapisy nowo wstępujących przyjmuje się nadal oddzielnie od 4-7 po poł. Od dnia 1 Października rozpoczyna się również wykłady na kompletach językowych, obejmujących: niemiecki, francuski, angielski i esperanto.

Doktor PAWEŁ BRONIATOWSKI

w Częstochowie przeprowadził się na ulicę Panny Marji Nr. 21 obok Teatru Paryskiego.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9—12 rano i od 4—7 po poł. Panie od 12—1 po poł.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Maryi № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej.
przyjmuje codziennie
od 9—11 i od 3—7 wieczorem.

Sądowa Licytacja

W środę dnia 27 Września przymusowo będą licytował o godzinie 10 rano na Ostatnim Groszu ul. Piękna 4 różne meble, o godzinie 11 rano w Rakowie (Miejsce zebrania u soltysa) 1 szafa 1 zegar, o godzinie 12 przed południem w Borze (piwiarnia) różne lepsze meble

Gawlik

Komisarz Sądowy.

Jałowica rasowa pół-roczeńna do sprzedania. Wiadomość w biurze browaru K. Szweda ulica Ogrodowa № 28.

Zgubiono słotą bransoletkę. Eastawy znalazła rasy wrócić za wynagrodzeniem do Administracji Gońca. 739—

Kuśnierka przyjmuje wszelką robotę Andruszewska ul. Panny Maryi Nr. 57. 788—

Stróż potrzebny ulica Szkoła Nr. 8. 736—

Potrzebny obłopic do roznoszenia prawnoraty. Wiadomość w Administracji Gońca. 788—

Ryby żywe, Dziczynę, Masło, Sery, Śmietanę, Grzyby, Margarynę, Miód lipcowy, Drożdże świeże stale poleca St. Szczawiński ul. Panny Maryi № 25. 721—

Prosiaki są do sprzedania zakład ogrodniczy S. Jastrzębskiego ul. Wały, Częstochowa. 739—

Zginął kwit lombardu Kasy Pożyczkowej. Oskądnościowy Nr. 14590. 738—